

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

TEMİZLİK MADDELERİ SEKTÖRÜ

●●● SEKTÖR RAPORLARI

İhracat Genel Müdürlüğü
Kimya Ürünleri ve Özel İhracat Daire Başkanlığı

TEMİZLİK MADDELERİ SEKTÖRÜ

Temizlik ürünleri sanayii, Standart Uluslararası Ticari Sınıflandırmaya (SITC) göre 55. bölümde, Armonize Sisteme göre ise 34. fasılda tanımlanmaktadır. Buna göre; sektör kapsamında; sabunlar, yıkama ve temizleme müstahzarları, yağlama müstahzarları, pas önleyiciler, suni mumlar ve müstahzar mumlar, ayakkabı, mobilya, döşeme gibi eşyaları temizleyen boya, cila, pasta gibi ürünler yer almaktadır.

HS No: 34.01, 34.02, 34.03, 34.04, 34.05, 34.06, 34.07

DÜNYA TEMİZLİK ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜ

Temizlik maddeleri sektörünün üretmekte olduğu ürünler, günlük yaşamımızın zorunlu tüketim maddeleri sınıfına girmekte olup hayatımızda önemli bir yer almaktadır. Sabun, ana maddesi bitkisel ve/veya hayvansal yağların veya yağ asitlerinin alkalilerle (NaOH, KOH vb.) reaksiyonu sonucu üretilen ve genel anlamda insan vücudunun, canlılarla eşyaların temizlenmesinde kullanılan, ancak tekstil sanayi gibi diğer sanayi kollarında da kullanım yeri bulan ilk ve en eski temizlik ve kişisel bakım malzemesidir.

Dünya banyo ve vücut ürünleri sektöründe son yıllarda Brezilya pazarı ABD ve Batı Avrupa pazarını aşarak dünyanın en hızlı büyüyen pazarı halini almıştır. Söz konusu ürünlerin pazar büyüklüğünün büyük bir kısmını yükselen ülke pazarları oluşturmaktadır.

Kalıp sabun sektörü ise, son yıllarda Batı Avrupa ve Kuzey Amerika'da duş jelleri ve sıvı sabun kullanımının artması nedeniyle pazar kaybına uğrarken, satışlar gelişmekte olan ülkelere yönelmeye başlamıştır.

Çamaşır deterjanları sektörünün ev bakımı ürünleri içerisindeki payı % 50'den fazladır. Sektörün önde gelen üretici beş firması küresel satıştan toplamda % 50'den fazla pay almaktadır. Sabun ve temizlik ürünleri sektöründe faaliyet gösteren uluslararası firmalar, son yıllarda özellikle Latin Amerika (Şili, Brezilya gibi), ÇHC ve Hindistan gibi gelişmekte olan pazarlarda büyümeyi hedeflemişlerdir.

DÜNYA TİCARETİ

Dünyada temizlik maddelerinin toplam ithalat değeri; 2015 yılında 54,7 milyar ABD Doları iken 2016 yılında ise %1,28 oranında azalış ile 54,03 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. Dünya temizlik maddeleri ithalatında ilk sırada sabun hariç yıkama temizleme müstahzarları yer almaktadır. Bu ürün grubunu sabunlar, yüzey aktif maddeler ve yağlama müstahzarları, pas önleyiciler takip etmektedir.

Tablo 1. Dünya Temizlik Maddeleri İthalatı (1000 ABD \$)

GTİP	Ürünler	2014	2015	2016	2015/ 2016 (%)	2016 payı (%)
3401	Sabunlar, Yüzey Aktif Organik Maddeler	10.270.452	9.638.612	9.518.230	-1,25	17,62
3402	Yıkama, Temizleme Müstahzarları-Sabunlar Hariç	30.432.394	27.592.251	26.873.573	-2,60	49,74
3403	Yağlama Müstahzarları, Pas Önleyiciler	9.897.844	8.985.381	9.057.956	0,81	16,77

3404	Suni Mumlar Ve Müstahzar Mumlar	2.912.083	2.674.311	2.631.613	-1,60	4,87
3405	Ayakkabı, Mobilya, Döşeme Vb Temizleyen Boya, Cila, Pasta Vb	2.536.505	2.216.474	2.222.428	0,27	4,11
3406	Işık Temini İçin Kullanılan Her Türlü Mumlar Vb.	3.013.286	2.771.471	2.802.727	1,13	5,19
3407	Model Yapmaya Mahsus Patlar, Dişçi Mumu vb. Müstahzarlar	809.564	849.642	921.125	8,41	1,70
TOPLAM		59.872.128	54.728.142	54.027.652	-1,28	100,00

Kaynak: International Trade Center (ITC) Trade-Map

Dünyanın en büyük sabun üretici, ihracatçı ve ithalatçıları AB üyesi ülkelerdir. Dünya temizlik maddeleri ithalatında ilk 15'te yer alan ülkeler toplam ithalatın %54'ünü gerçekleştirmektedir. Tablo 2'de temizlik maddeleri sektöründe dünyanın en büyük ithalatçı ülkeleri yer almaktadır.

Tablo 2. Ünelere Göre Dünya Temizlik Maddeleri İthalatı (1000 ABD \$)

Sıra	Ülke	2014	2015	2016	2015/2016 (%)	2016 Pay (%)
1	Çin	3.953.109	3.810.787	3.938.752	3,36	7,29
2	Almanya	4.324.605	3.884.727	3.869.722	-0,39	7,16
3	ABD	3.235.594	3.243.620	3.255.879	0,38	6,03
4	Fransa	2.812.853	2.471.917	2.453.489	-0,75	4,54
5	İngiltere	2.629.396	2.694.114	2.435.408	-9,60	4,51
6	Kanada	2.358.625	2.263.319	2.260.860	-0,11	4,18
7	Belçika	2.243.397	1.852.350	1.986.900	7,26	3,68
8	Hollanda	1.845.209	1.696.152	1.654.257	-2,47	3,06
9	İtalya	1.529.707	1.283.201	1.361.790	6,12	2,52
10	Rusya Federasyonu	1.763.478	1.230.143	1.199.568	-2,49	2,22
11	Polonya	1.159.351	1.020.917	1.038.860	1,76	1,92
12	Japonya	1.030.420	929.132	1.002.019	7,84	1,85
13	İspanya	1.069.831	950.762	987.293	3,84	1,83
14	Meksika	913.516	943.134	978.054	3,70	1,81
15	Kore	933.467	890.473	884.269	-0,70	1,64
18	Türkiye	876.310	779.399	772.613	-0,87	1,43
Liste Toplamı		31.802.558	29.164.748	29.307.120	0,49	54,24
Genel Toplam		59.872.128	54.728.142	54.027.652	-1,28	100,00

Kaynak: International Trade Center (ITC) Trade-Map

TÜRKİYE TEMİZLİK MADDELERİ SEKTÖRÜ

Türkiye'de temizlik ürünleri sektöründe sanayileşme 1950'li yıllarda yabancı firmaların pazardan pay almak istemeleri ile başlamış, talep ağırlıklı olarak ithalat ile karşılanmış ve zamanla yerli sanayici de sektöre yatırım yapmaya başlamıştır. Sektörde yerli sanayiciler tarafından yapılan önemli yatırımlar ise 1980'lerden itibaren hız kazanmış, fabrikalar genellikle fason üretime yönelik olarak çalışmış, fakat bu dönemde az miktarda da olsa kendi ürünlerini yaratmaya da başlamışlardır. 1995'ten itibaren ise sektör gerek kendi ürünlerini

ve markalarını yaratmakta gerekse yurtdışına açılmada önemli bir sürece girmiştir. Sektördeki firmalar ağırlıklı olarak küçük ölçekli olup, bunların yanı sıra büyük ölçekli, yerli ve yabancı ortaklı firmalar da faaliyette bulunmaktadır.

Ülkemiz temizlik maddeleri pazarının % 88'ini deterjan %12'sini ise sabun oluşturmaktadır. Ülkemizin sabun sektörü dünyadaki rakiplerine göre gelişmiş ve önemli yeterlilikleri olan bir sektördür. Türkiye, talebin çok üzerinde sabun üretim kapasitesine sahiptir.

Türkiye sabun sektörünün toplam üretim kapasitesi 550 bin ton, deterjan sektörünün üretim kapasitesi ise 1,3 milyon tondur. Sektörde yaklaşık 700 firma faaliyet göstermekte olup, yaklaşık 10 bin kişi istihdam edilmektedir. Toz deterjan üretiminin %90'ını 9 büyük firma gerçekleştirmektedir. Sabun sektörünün toplam kapasitesinin %72'sini 10 büyük firma gerçekleştirmekte olup, kapasite kullanım oranı % 55-60 aralığında yer almaktadır.

TÜRKİYE'DE DIŞ TİCARET

İhracat

Temizlik malzemeleri ihracatımız 2016 yılında bir önceki yıla göre %12,55 oranında azalarak 759,4 milyon ABD Doları olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 3. Temizlik Maddeleri İhracatımız (1000 ABD \$)

GTİP	Ürünler	2014	2015	2016	2015/2016 (%)	2016 Pay (%)
3401	Sabunlar, Yüzey Aktif Organik Maddeler	494.971	389.564	345.804	-11,23	45,53
3402	Yıkama, Temizleme Müstahzarları-Sabunlar Hariç	437.244	405.025	350.413	-13,48	46,14
3403	Yağlama Müstahzarları, Pas Önleyiciler	20.701	17.183	17.498	1,83	2,30
3404	Suni Mumlar Ve Müstahzar Mumlar	3.670	3.022	3.201	5,92	0,42
3405	Ayakkabı, Mobilya, Döşeme Vb Temizleyen Boya, Cila, Pasta Vb	57.092	50.169	38.885	-22,49	5,12
3406	Işık Temini İçin Kullanılan Her Türlü Mumlar Vb.	1.152	1.017	712	-29,99	0,09
3407	Model Yapmaya Mahsus Patlar, Dişçi Mumu vb. Müstahzarlar	1.492	2.400	2.917	21,54	0,38
TOPLAM		1.016.322	868.380	759.430	-12,55	100,00

Kaynak: International Trade Center (ITC) Trade-Map

Alt sektörler itibariyle söz konusu sektörün 2016 yılı ihracatına bakıldığında, ilk sırada yer alan ürünlerin 3402 tarife pozisyonlu yıkama ve temizleme müstahzarları (% 46,14 pay), 3401 tarife pozisyonlu sabunlar ve yüzey aktif organik maddeler (% 45,53 pay) ve 3405 tarife pozisyonlu ayakkabı, mobilya, döşeme vb. temizleyen boya, cila, pasta vb. ürünler (% 5,12 pay) olduğu görülmektedir.

Sektör ihracatımız firma bazında incelendiğinde, yerli firmalarımızın yanında uluslararası firmaların da önemli paya sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 4. Ülkelere Göre Temizlik Maddeleri İhracatımız (1000 ABD \$)

Sıra	Ülke	2014	2015	2016	2015/2016 (%)	2016 Pay (%)
1	Irak	158.148	139.096	111.781	-19,64	14,72
2	Azerbaycan	79.357	70.934	42.819	-39,64	5,64
3	İsrail	40.915	35.661	37.275	4,53	4,91
4	Russian Federasyonu	73.692	45.436	36.561	-19,53	4,81
5	İran	33.260	29.010	36.033	24,21	4,74
6	Birleşik Arap Emirlikleri	55.338	55.602	32.949	-40,74	4,34
7	Gürcistan	38.826	38.033	30.977	-18,55	4,08
8	Romanya	32.896	26.431	28.609	8,24	3,77
9	İngiltere	29.108	23.511	25.197	7,17	3,32
10	Almanya	27.518	24.282	24.342	0,25	3,21
11	Suriye	14.831	24.471	20.217	-17,38	2,66
12	Bulgaristan	20.370	19.063	19.482	2,20	2,57
13	Serbest Bölgeler	22.725	18.857	19.114	1,36	2,52
14	Polonya	18.594	16.245	14.837	-8,67	1,95
15	Mısır	27.281	21.769	14.505	-33,37	1,91
Liste Toplamı		672.859	588.401	494.698	-15,93	65,14
Genel Toplam		1.016.322	868.380	759.430	-12,55	100,00

Kaynak: International Trade Center (ITC) Trade-Map

Sektörde başlıca pazarlar; Irak, Azerbaycan, İsrail, Rusya Federasyonu, İran, BAE ve Gürcistan olarak sıralanmaktadır. Bahse konu sektördeki ilk 15 ihrac pazarımızın toplam sektör ihracatı içerisindeki payının 2016 yılında % 65 civarında olduğu görülmektedir.

TİM 2023 İhracat Stratejisi kapsamında temizlik ve kozmetik maddeleri ile sabun sektörü 2023 ihracat hedefi 3,3 milyar dolardır.

Söz konusu sektörler kapsamında ilgili İhracatçı Birliği Genel Sekreterlikleri İstanbul Maden ve Metaller İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği (İMMİB) ile Akdeniz İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği (AKİB), ilgili ihracatçı birlikleri ise yine İMMİB bünyesindeki İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği ile AKİB bünyesindeki Akdeniz Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliğidir.

İthalat

Tablo 5. Temizlik Maddeleri İthalatımız (1000 ABD \$)

GTİP	Ürünler	2014	2015	2016	2015/2016 (%)	2016 payı (%)
3401	Sabunlar, Yüzey Aktif Organik Maddeler	85.330	93.694	90.575	-3,33	11,72
3402	Yıkama, Temizleme Müstahzarları- Sabunlar Hariç	512.511	441.558	444.820	0,74	57,57
3403	Yağlama Müstahzarları, Pas Önleyiciler	162.748	141.443	136.005	-3,84	17,60
3404	Suni Mumlar Ve Müstahzar Mumlar	65.920	59.304	59.290	-0,02	7,67
3405	Ayakkabı, Mobilya, Döşeme Vb Temizleyen Boya, Cila, Pasta Vb	17.888	15.594	14.846	-4,80	1,92
3406	Işık Temini İçin Kullanılan Her Türü Mumlar Vb.	9.131	9.183	7.919	-13,76	1,02
3407	Model Yapmaya Mahsus Patlar, Dişçi Mumu vb. Müstahzarlar	22.782	18.623	19.158	2,87	2,48
TOPLAM		876.310	779.399	772.613	-0,87	100,00

Kaynak: International Trade Center (ITC) Trade-Map

Bahse konu sektörde 2016 yılı itibariyle en çok ithal edilen ilk üç ürünün 3402 tarife pozisyonlu yıkama ve temizleme müstahzarları (pay %57), 3403 tarife pozisyonlu yağlama müstahzarları, pas önleyiciler (pay % 18) ve 3401 tarife pozisyonlu sabunlar ve yüzey aktif organik maddeler (pay % 12) olduğu görülmektedir.

Sabun üretiminde kullanılan hammaddeler (donyağı, palm, koko yağı, vb.) ile boya ve parfüm gibi katkı maddeleri büyük oranda ithalata dayanmaktadır. Sadece sabunun yapımında kullanılan kostik soda ve diğer bazı maddeler ve kısmen de olsa parfümler yerli piyasadan temin edilebilmektedir.

Tablo 6. Ülkelere Göre Temizlik Maddeleri İthalatımız (1000 ABD \$)

Sıra	Ülke	2013	2014	2015	2014/2015 (%)	2015 Pay (%)
1	Almanya	201.221	172.785	166.229	-3,79	21,52
2	Belçika	74.099	70.759	79.407	12,22	10,28
3	İtalya	78.105	66.243	67.306	1,60	8,71
4	Polonya	73.200	62.952	59.944	-4,78	7,76
5	Fransa	61.195	56.385	49.833	-11,62	6,45
6	ABD	57.796	47.035	45.812	-2,60	5,93
7	İngiltere	49.552	40.496	41.355	2,12	5,35
8	Malezya	32.901	45.607	40.029	-12,23	5,18
9	Hollanda	33.802	28.074	31.652	12,74	4,10

10	İspanya	32.751	27.283	30.643	12,32	3,97
11	Çin	30.718	34.803	26.122	-24,94	3,38
12	Kore	23.920	15.245	16.811	10,27	2,18
13	Endonezya	7.556	9.108	12.487	37,10	1,62
14	Mısır	16.168	14.876	12.250	-17,65	1,59
15	Hindistan	16.975	11.574	11.478	-0,83	1,49
Liste Toplamı		789.959	703.225	691.358	-1,69	89,48
Genel Toplam		876.310	779.399	772.613	-0,87	100,00

Kaynak: International Trade Center (ITC) Trade-Map

Sektörde başlıca ithalat yaptığımız ülkeler, Almanya, Belçika, İtalya, Polonya ve Fransa olarak sıralanmaktadır. Bahse konu sektördeki ilk 15 ithal pazarımızın toplam sektör ithalatı içerisindeki payının 2016 yılında % 89,5 civarında olduğu görülmektedir.

KAYNAKLAR

- International Trade Center (ITC) Trade-Map (www.trademap.net)
- T.C. Ekonomi Bakanlığı
- TOBB 2012 Türkiye Kozmetik ve Temizlik Ürünleri Raporu
- Euromonitor Sektör Raporları (2014)
- Uluslararası Sabun, Deterjan ve Koruyucular Maddeler Birliği

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

Adres: T.C. Ekonomi Bakanlığı
İnönü Bulvarı No:36 06510 Emek / ANKARA
Telefon: +90 312 204 75 00
www.ekonomi.gov.tr
<http://blog.ibp.gov.tr>
Çağrı Merkezi: 444 43 63